

3736394 PRAA/M : สาขาวิชา : มานุษยวิทยาประยุกต์ : ศล.ม. (มานุษยวิทยาประยุกต์)

คำสำคัญ : กลุ่มการเมือง/การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน

สายันต์ ไยสามแสน : กลุ่มการเมืองกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน:
กรณีศึกษาชนบทภาคเหนือ (POLITICAL FACTION AND PARTICIPATION IN COMMUNITY
DEVELOPMENT : A CASE STUDY OF IN A NORTHERN THAI VILLAGE)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : ชาย โปธิศิตา, Ph.D., ปราโมทย์ ประสาทกุล, Ph.D., 80 หน้า

ISBN 974-664-474-2

การศึกษานี้ได้นำประเด็นเรื่อง กลุ่มการเมืองกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน มาเป็นตัวอย่างพฤติกรรมการเมืองของชาวชนบทภาคเหนือ โดยเข้าไปทำการศึกษาดูวิถีการทางมานุษยวิทยาระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ. 2539 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2540 ในหมู่บ้านแห่งหนึ่งของจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงรูปแบบและการดำรงอยู่ของกลุ่มการเมือง และต้องการทราบว่ากลุ่มการเมืองมีอิทธิพลและส่งผลกระทบต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนหรือไม่ ทั้งนี้เนื่องจากว่าแนวคิดเรื่องการเมืองมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสำคัญต่อการพัฒนามาก การทำความเข้าใจเกี่ยวกับอิทธิพลและเงื่อนไขที่มีต่อการเข้ามามีส่วนร่วมจึงมีความจำเป็นสำหรับการพัฒนา อีกประการหนึ่งกลุ่มการเมืองเป็นสิ่งที่ปรากฏอยู่ในทุกสังคมแต่มีผู้ให้ความสนใจศึกษาน้อย

ผลการศึกษาพบว่า ในหมู่บ้านที่ศึกษามีกลุ่มการเมือง โดยมีลักษณะเป็นกลุ่มที่มีความขัดแย้งทางการเมืองที่ไม่ถาวร เกิดจากการขัดแย้งในการแข่งขันผลประโยชน์และอำนาจในการชิงทรัพยากรและคน สมาชิกของกลุ่มขึ้นอยู่กับความผูกพันทางเครือญาติ ความสัมพันธ์ในลักษณะอุปถัมภ์ ศาสนาและเศรษฐกิจการเมือง สมาชิกเหล่านี้เคลื่อนไหวและแสดงออกในรูปแบบหัวหน้ากับลูกน้อง บทบาทของแต่ละคนไม่เด่นชัดส่วนผลตอบแทนขึ้นอยู่กับผู้นำ สภาพดังกล่าวทำให้เกิดความแตกแยกในหมู่บ้าน

กลุ่มการเมืองในหมู่บ้าน มีผลกระทบต่อการเมืองมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน กลุ่มการเมืองยังมีอำนาจที่เข้มแข็ง ชาวบ้านโดยเฉพาะคนยากจนจะไม่มีโอกาสที่จะมีส่วนร่วมตามความหมายที่แท้จริงในการพัฒนา ดังนั้นกลุ่มการเมืองเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมรวมทั้งประโยชน์จากการพัฒนา

การวิจัยยังพบว่า วัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชน เป็นสิ่งที่สอดคล้องและส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน แต่ได้ถูกทำลายอย่างต่อนื่องจากการพัฒนาโดยรัฐที่ขาดความเข้าใจชุมชน การแก้ปัญหาดังกล่าวคือการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นและส่งเสริมศักยภาพของชุมชน